

SALAMİS TARTIŞMALARI

Yücel
VURAL

yucel.vural@emu.edu.tr

Stratejik Anlaşma'nın Kapsamı ne olmalıdır?

Akinci, Anastasiadis ve Guterres'in katıldığı 25 Kasım 2019 tarihli gayri resmi Berlin Zirvesi'nin sonunda Guterres'in okuduğu bildiri (BB - Berlin Bildirisi) çözüm sürecine ilişkin önemli bazı unsurları içeriyordu.

Bunlar, Referans Şartları (Terms of Reference) Stratejik Anlaşma ve Kapsamlı Çözüm'e ilişkin ifadelerdir.

Bildirinin 4. Paragrafında iki liderin bir uzlaşısı teyid edilmişti.

Buna göre Akinci ve Anastasiadis, a)11 şubat 2014 tarihli Anastasiadis-Eroğlu uzlaşmasını, b) Guterres Çerçevesini ve c) üzerinde mutabık kalınan tüm unsurlara bağlılıklarını yeniden vurgulamaktaydılar.

Anlaşılan, bildiride Terms of Reference olarak ifade edilen ve çözümün genel çerçevesi tarif edilmekteydi. Genel Sekreter Guterres, bu konuda bazı zorluklar olduğunu fark ettiği için, çözümün genel çerçevesinin tamamlanması için 'çabalarını artırmayı kabul ettiğini' ilan etmişti (Bkz. BB, 5. Paragraf).

Berlin Bildirisi'nin dördüncü paragrafında ise 'Kapsamlı çözümün yolunu açacak olan stratejik anlaşma...' ibaresi dikkat çekiciydi.

Oldukça iddialı olan bu ifadeyle nelerin anlatılmak istendiği Berlin Bildirisinde yer almamıştır.

Ama, Stratejik Anlaşma'ya atfedilen önem ortadaydı: Kapsamlı Çözümü kolaylaştırmak ya da önünü açmak!

Mustafa Akinci bazı konuşmalarında Stratejik Anlaşma ibaresini, çözüm kararlılığını vurgulamak ya da sıradaki adımı tanımlamak amacıyla kullanmıştı.

Ama, Stratejik Anlaşma'nın niteliği hakkında biraz detay sunan, bu köşede daha önce de belirtildiği gibi, Rum dışişleri bakanı Nikos Christodoulidis'ti: 'geriye dönüşü olmayan nokta'!

Anlaşılan, Guterres müzakereler sırasında elde edilen ilerlemelerin ya da üzerinde uzlaşmaya varılan unsurların, ortaya çıkan bir zorluk nedeniyle heba olmasını istemiyor.

Bu nedenle Stratejik Anlaşma'nın garantörler dahil, tüm taraflarca kabul edilmesi, 'gemilerin yakılması', yani geri dönüş yollarının kapatılması anlamına geliyor.

Böyle bir yaklaşım 'herşey üzerinde uzlaşmadan hiçbir şey üzerinde uzlaşılmış olunmaz' ilkesini etkisiz hale getirmektedir.

Bu nedenle, daha önce de belirttiğim gibi, Berlin Zirvesi çözüm yönteminde revizyon işareti vermişti. Bundan sonra yazacaklarım Berlin Bildirisi'nden yapılan çıkarsamaların bir ürünüdür.

Yani tarafların herhangi bir uzlaşmasını yansıtmamaktadır.

Eğer dış politikada bir adımın geriye dönüşü yoksa, mutlaka uygulama aşamalarını içeriyor demektir.

Yani, 'kabul ettim'/'çözüme hazırım'/'acaba karşı taraf ne der' ya da çözüm irademiz vardır gibi soyut söylemler yerine, çözüm hedefiyle ilişkilendirilmiş somut adımları barındıran bir sürecin öngörüldüğü olması gerekmektedir.

Peki bu süreçte ne yapılmalıdır? Ya da Stratejik Anlaşma neleri içermelidir?

Stratejik Anlaşma ilk olarak Çözümün Temel Çerçevesi üzerinde şekillenmeli ve tarafların kapsamlı

çözüme bir geçiş süreci aracılığıyla ulaşmalarını sağlayacak başlıca unsurları tanımlamalıdır.

Bunları sırasıyla aşağıdaki gibi ifade edebiliriz:

- Federal Anayasanın Temel İlkeleri;
- Federal Kıbrıs Cumhuriyeti'nin iki bölgesinin (müstakbel oluşturu devletlerin) idari sınırlarını belirleyen bir harita;
- Mülkiyet sorununun çözülmesini öngören bir model (tade, takas ve tazminat yöntemlerinin uygulanacağı durumların ilkesel tanımı ve oranlar);
- Yeni Güvenlik Sistemi'nin genel unsurları;
- UNFICYP hariç, yabancı silahlı güçlerin Kıbrıs topraklarından çekilmesi için bir takvim;
- Federasyona Geçiş Sürecinin başlatılması amacıyla Kıbrıslı Türk otonomisinin tanımlanması;
- Geçiş süreci ve bu süreçte tarafların yukarıda belirtilen konularda atacağı adımların tanımlanması.

Bu unsurların uygulanmaya başlanması ile Federal Anayasa'nın iki toplum tarafından kabul edilmesi arasında geçen sürenin 'Geçiş Süreci' olarak tanımlanması gerekmektedir.

Daha önce de yazdığım gibi, iki toplumun ayrı ayrı onayına sunulacak tek şey Federal Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasası'dır.

Acaba böyle bir süreçten geri dönüş mümkün müdür? Ya da süreçte tıkanmalar olabilir mi?

Savaş dışında bir gelişmeyi hariç tutarak, geriye dönüşün niçin mümkün olamayacağını başka bir yazıda anlatacağım.

Güneyde Adalet Bakanı istifa etti

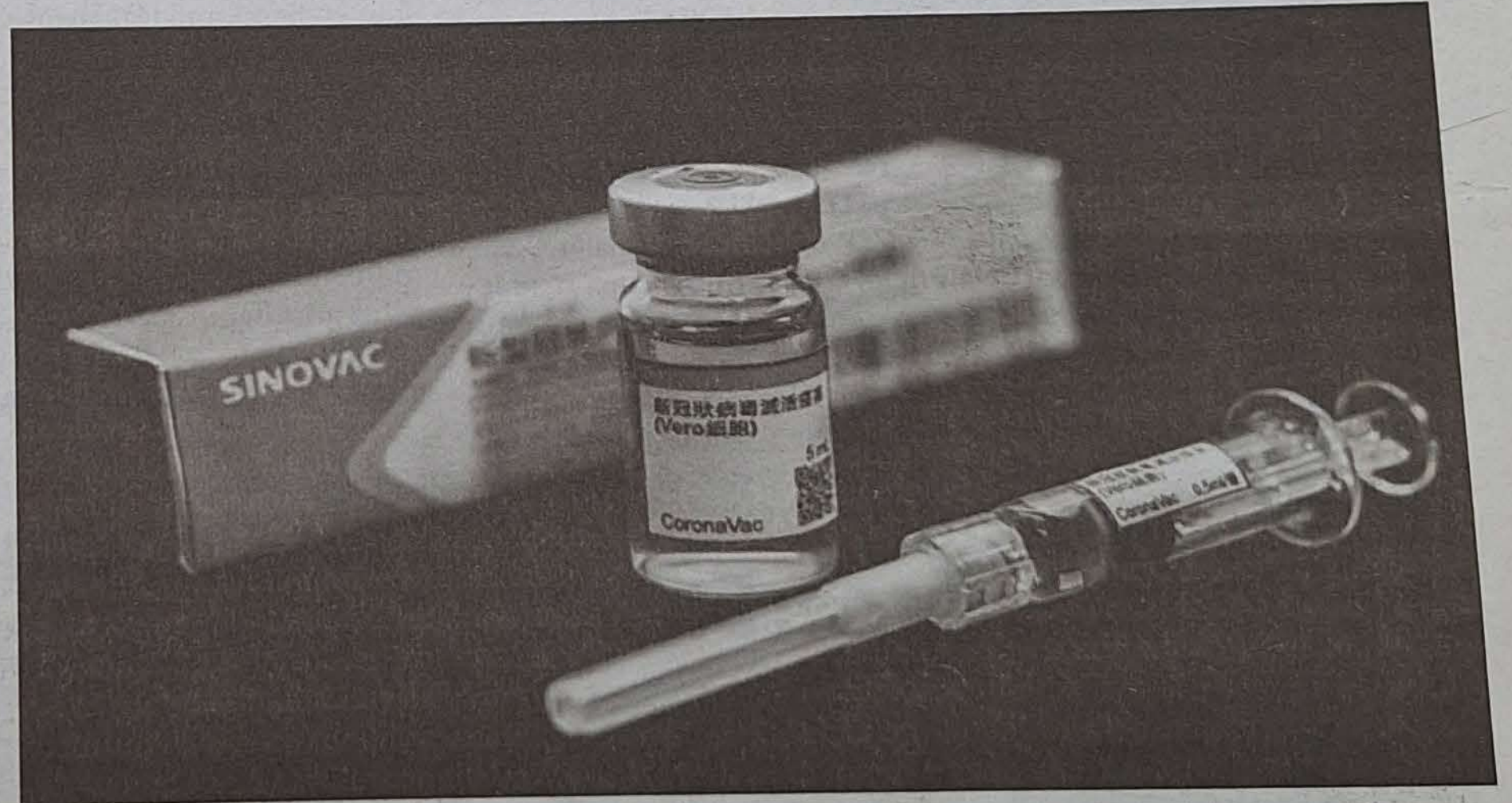
Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Adalet Bakanı Emily Yioltis görevinden istifa etti.

Yioltis'in, kendisini yönetimdeki "en zayıf halka" olarak gösteren ve bakanlıktaki varlığını verimsiz ve sorunlu hale getiren bir değişiklikle ilgili devam eden raporların ardından istifa ettiği

bildirildi.

Yioltis, endişeleri üzerine telefonla Cumhurbaşkanı Nikos Anastasiadis ile konuştuğunu ve kendisine sürpriz bir şekilde kabinedeki varlığının hükümetin ve şahsen kendisinin imajına zarar verdiğini söylediğini açıklamıştı.

Kıbrıs'ın güneyinden Sinovac'a onay çıktı

İki toplumlu Sağlık Teknik Komitesi, "aşılı kişilerin" Kıbrıs'ın bütününde serbest dolaşımı için çalışmalarını sürdürüyor. Kıbrıslı Rum sağlık otoritelerinden de Sinovac aşısına onay geldi. Cumhurbaşkanlığı'ndan yapılan açıklamada "Kıbrıs Rum tarafı, Sinovac aşısını dün itibarıyla etkin aşı olarak onayladığını Müzakereci aracılığıyla tarafımıza bildirmiştir" dendi. Cumhurbaşkanlığı, aşılı kişilerin geçiş kapılarını kullanımına ilişkin çalışmaların son aşamada olduğunu açıkladı. Cumhurbaşkanlığı'ndan yapılan açıklamada, iki taraf arasında siyasi ve teknik

komite düzeyinde yürütülen yoğun çalışmaların sonucu olarak Kıbrıslı liderler Ersin Tatar ve Anastasiadis'in onayıyla tüm geçiş kapılarının 4 Haziran'da yeniden geçişlere açıldığını hatırlatıldı. İki tarafın anlaşmasına göre 7 gün geçerli negatif PCR test sonuçlarıyla başlayan geçişlere ilave kolaylık sağlamak üzere çalışıldığı bildirilen açıklamada, "Yapılan çalışmalar kapsamında, aşılı kişilerin geçişlerine dair düzenlemelere ilişkin istişarelerin bir sonucu olarak Kıbrıs Rum tarafı, Sinovac aşısını dün itibarıyla etkin aşı olarak onayladığını Mü-

zakereci aracılığıyla tarafımıza bildirmiştir" denildi. Açıklamada, Türkiye Cumhuriyeti ve Yunanistan ülkelerinde yapılan aşılardan iki ülke arasındaki seyahatlerde geçerli olacağını açıklandığı ve aynı zamanda Dünya Sağlık Örgütü de Sinovac'ı etkin bir aşı olarak onayladığı hatırlatıldı. Bu gelişmeler ışığında Sağlık Bakanlığı'nın aşılı kişilere geçiş kapılarında uygulanacak kurallarda çalışmalarını sürdürdüğü kaydedildi, ayrıca, İki Toplumlu Sağlık Teknik Komitesi aracılığıyla aşılı kişilere uygulanacak kriterlerin de uyumlaştırılacağı bilgisi verildi.